

Kako berejo Skodelico kave na Poljskem

Agnieszka Będkowska-Kopczyk, raziskovalka slovenščine Na 50. seminarju slovenskega jezika tudi profesorica z juga Poljske

Profesorica s slovenskega lektorata Akademie Techniczno-Humanistyczne Univerze Bielsko-Biala na jugu Poljske je poskrbela, da so štiri generacije doštudirale slovenistiko. Po štirih letih se slovenistika kot samostojen študij ukinja, lektorat pa ostaja. Te dni smo jo ujeli na Seminarju slovenskega jezika, literature in kulture.

ZDENKO MATOZ

Kdaj je nastal lektorat na vaši univerzi in kakšno je zanimanje za študij slovenščine?

Lektorat je nastal leta 2003, takrat smo imeli približno 20 študentov in študentk slovenščine. Od takrat so pri nas doštudirale štiri generacije slovenistov, saj smo imeli ne le lektorat, temveč tudi samostojen študij slovenščine, jezika, literature in širše kulture. Zadnji so doštudirali lani. Zdaj na naši slavistiki samostojno poučujemo le še ruščino, hrvaščino in češčino.

Kdo se običajno odloči za študij slovenščine? In zakaj?

Ponavadi se ljudje odločijo bolj po naključju, kot sem se tudi jaz. Mnogi mi povedo, da je bila to najboljša odločitev v življenju. Nekateri so bili s starši v Sloveniji na dopustu ali pa so slišali za državo in jih je začela zanimati. Zanimanje za študij se je povečalo, ko smo leta 2004 vstopili v Evropsko unijo. Takrat je Slovenija na Poljskem postala bolj prepoznavna.

Zdaj na žalost opažam, da je spet po starem, še vedno se namreč dogaja, da Slovenijo zamenjujejo s Slovaško.

Ali število študentov z leti narašča ali upada?

Slovenski lektorati so še v Krakovu, Gdansk in na Šlezijski univerzi v Katowicah, na univerzah v Lodžu in Varšavi pa ostaja slovenistika kot samostojni študij. Na naši Univerzi Bielsko-Biala je zdaj le slovenski lektorat in je slovenščino mogoče študirati poleg ruščine, hrvaščine ali češčine. V tem primeru je seveda slovenščina drugi slovanski jezik,

pri čemer študentje običajno vedno kažejo več zanimanja za prvi jezik, ki ga študirajo ...

Prav tako nimajo interesa iti v Slovenijo, čeprav bi lahko za študij tukaj dobili stipendijo. Svetujem jim, naj gredo v Ljubljano študirat češčino v okviru evropske študentske izmenjave Erasmus, pa se zraven naučijo še slovenščine. Moram poudariti, da je program Erasmus blagoslov za tuje filologe. Poljski študentje, ki so šli v Ljubljano študirati slovenščino, hrvaščino in angleščino, so bili zelo zadovoljni.

Kako poteka učenje slovenščine na vašem lektoratu?

Menila sem, da morajo študentje v prvem semestru čim bolj razumeti jezik, zato sem jih na začetku učila besede, ki so zelo podobne poljskim ali pa so le na videz podobne, pomenijo pa nekaj povsem drugega. Želela sem vzbuditi v njih pozitiven odnos do slovenščine in menim, da mi je dobro uspelo.

Kje pa potem znanje jezika uporabljajo?

To seveda lahko najbolje počno v Sloveniji, saj lahko pridejo za eno leto študirat, nato pa imajo lahko še pol leta prakso, temu se pravi Erasmus plus, ki jim ga plača Evropska unija. Tako so lahko študentje v Sloveniji kar tri semestre, ko pridobijo znanje slovenščine ter poglobijo teoretične temelje in spoznavanje slovenske kulture, poleg tega pa tudi že lahko sodelujejo s kakšnim podjetjem ali zavodom, kjer lahko potem iščejo službo kot absolventi. Če je kdo imel prakso v slovenskem podjetju, to tudi na Poljskem precej pomeni.

Kaj pa je vas privedlo do slovenščine?

Nameravala sem študirati nemščino, vendar sem se vpisala na slavistiko, sprva na srbohrvaščino, čez pol leta, ko je bil na Šlezijski univerzi v Katowicah ustanovljen oddelek za slovenistiko, pa sem študirala tam. Tam je leta 1991 profesor Emil Tokarz ustanovil prvo slovenistiko na Poljskem. Imela sem srečo, da sem bila študentka prve generacije. Slovenija se je takrat osamosvojila in profesor Tokarz je menil, da je vredno tej novi samostojni državi posvetiti samostojni študij njenega jezika.

K mojemu slovenističnemu razvoju je veliko prispeval Seminar slovenskega jezika, ki ga vsako leto pripravlja Center za slovenščino kot drugi jezik. Po drugem letniku sem dobila poljsko stipendijo in sem se v Ljubljani v dveh tednih seminarja naučila pravilno govoriti slovenščino, spoznala sem veliko ljudi in se navdušila nad Slovenijo in slovenščino. Študij mi je šel tako dobro od rok, da sem slovenistiko spremenila v svojo poklicno akademsko kariero.

Za prevajanje me je navdušila Jana Unuk, prevajalka iz poljščine v slovenščino. Zdaj najraje prevajam slovenske pesnice v poljščino. Ko sem drugič prišla na ta seminar, sem se navdušila nad jezikoslovjem, nad znanostjo, in takrat sem se razvila na bolj znanstveni stopnji. Takrat nas je profesorica Erika Kržišnik navdušila za frazeologijo, in ko smo pripravili znanstveni simpozij na to temo, na katerem smo predstavili naše referate, sem začutila, da se hočem naprej znanstveno ukvarjati s slovenščino. Ne le poučevati, temveč tudi raziskovati.

Koliko ste na Poljskem sploh v stiku s slovensko kulturo?

Največ sem v stiku s slovensko literaturo, ko jo prevajam, pa z organiziranjem literarnih večerov, številni najini znanci iz Slovenije naju pogosto obiščejo, pridejo na literarni večer ali na lektorat. Na Poljskem imamo tudi prevajalske delavnice, letos bo oktobra že enajstič, pa večere slovenskega filma. Tako je bilo že več kot 20 avtorjev na Poljskem, soorganizatorka teh prevajalskih delavnic pa je Barbara Jamnik.

V veliko pomoč pri ohranjanju stika z aktualnimi kulturnimi dogodki v Sloveniji sta mi tudi internet in facebook.

Kaj pa je za vas najboljše v slovenski kulturi?

Film *Vesna*, pesem *Ne čakaj na maj* (ki jo takoj začne prepevati, op. p.) ali pa mogoče *V Ljubljano*. Med glasbeniki me najbolj gane Vlado Kreslin, še posebno njegova izvedba

Page: 20

Reach: 143000

Country: SLOVENIA

Size: 688 cm2

2 / 2

pesmi *Vsi so venci vešli*. To je zame zakon, saj tudi jaz zelo rada pojem. Med pisateljicami mi je nekako najbližja Maja Novak, med pisatelji pa Ivan Cankar. Njegova *Skodelica kave* je odlična za analizo in primerjavo kulturnega stereotipa matere nekoč in danes v različnih kulturnih okoljih. Med pesniki imam najraje Alojza Ihana in Primoža Čučnika, med pesnicami pa Barbaro Korun.

*Zdaj na žalost opažam,
da je spet po starem,
še vedno se dogaja,
da Slovenijo zamenjujejo
s Slovaško.*

Učiteljica slovenščine Agnieszka Bedkowska - Kopczyk FOTO MAVRIC PIVK